

תחיה קנטור-ספיר

תחיה קנטור-ספיר נולדה בירושלים ב-1935, דור שביעי למשפחה דתית-ציונית. סבה, הרב הגאון ישראל זאב הלוי איש-הורוביץ, היה נצר לשל"ה הקדוש מפראג ומחלוצי הגיאוגרפים בארץ ישראל.

תחיה למדה בבית ספר עממי דתי ובסמינר של זרם העובדים והתגייסה לשירות צבאי ב-1952 במסגרת גרעין הנח"ל של בני עקיבא (שירתה בהיאחזות נחלאים-ירדן ואחר כך בקיבוצים יבנה ועין-צורים). שם הכירה את

בעלה לעתיד, הרי ספיר, עולה מאנגליה ולימים בנקאי ואיש כיננסים. הם גידלו בביתם הירושלמי שתי בנות - רמה (רוקחת ורכזת מחקרים קליניים) ודנה (עורכת דין).

אהבתה לאמנות ולפולקור הובילו את תחיה ב-1974 לעבודה במחלקה לאתנוגרפיה שבמוזיאון ישראל. היא עסקה ברישום, קיטלוג ואיפסון חפצים שימושיים של קהילות יהודיות בעולם (מלבושים, כלי בית, חפצי נוי ועוד).

במקביל לעבודתה במוזיאון, למדה באוניברסיטה העברית וסיימה בהצטיינות תואר ראשון ושני באמנות (בדגש על פולקלור). עבודת המחקר שלה עסקה בהזמנות לחתונה בארץ ישראל. ספיר ליקטה אלפי הזמנות ממקורות מגוונים וניתחה את משמעויותיהן החברתיות ("סימנים ומסומנים" בלשון המדע). לימים עובד מחקרה המקיף לספר אלבומי בהוצאת מוזיאון ישראל ("בקרוב אצלכם" - הזמנות לחתונות מארץ ישראל מסוף המאה הי"ט ועד היום, תשס"ז/2007).

"מוזמנים להשתתף בשמחתנו"

ההזמנה לחתונה בחברה היהודית בישראל בראי הזמן

המנהג לשלוח הזמנות-חתונה מודפסות החל להתפתח בקרב הקהילות היהודיות בארץ ישראל בסוף המאה ה-19. מאז ועד ימינו חלו שינויים בכל אחד ממרכיבי ההזמנה: בטקסטים (סגנון לשוני, אורך, דגשים, תאריך החתונה ועוד), בגודל, בטיב הנייר, בפונטים, בצבעים ובעיטורים.

האוסף בתערוכה כולל מאות הזמנות ומתייחס לפרק זמן של כמאה שנה - בעיקר המאה העשרים. רובן נאספו במסגרת מחקרה של תחיה ספיר. כמו כן תרמו לתערוכה עוד שני עובדי ספריית האוניברסיטה: יוסף בראנס (מאוסף ההזמנות שנשלחו למשפחתו) וניר זינגר (מאוסף ההזמנות שנשלחו לסבתו).

הזמנות החתונה מספרות לא רק את סיפור ההשתנות של מנהגי הנישואים בישראל אלא גם את התפתחותה של החברה היהודית בארץ - מקהילה קטנה, הומוגנית, ענייה, פטריאכלית, פוריטנית ומסוגרת לחברת המונים, מבוססת, הטרוגנית, הדוניסטית, אינדיוידואלית, מוחצנת וכמיניסטית.

בעידן הדיגיטלי ההזמנה לחתונה מורחבת בהדרגה למסרים אלקטרוניים מתוחכמים עם אינספור אפשרויות אודיו-ויזואליות: פרומואים ותזכורות ברשתות החברתיות ופרסום חומר ויזואלי לפני האירוע החגיגי ואחריו.

אפשר לצפות שההזמנה המסורתית המודפסת תיעלם בעתיד הלא רחוק מהזירה החברתית ותיכנס לפנתיאון הנוסטלגיה והישראליאנה.

התערוכה "מוזמנים להשתתף בשמחתנו" היא פרי שיתוף פעולה בין הפקולטה למדעי הרוח לבין ספריית יונס וסוראיה נזריאן באוניברסיטת חיפה. היא כוללת שלושה מוקדים:

תערוכה דיגיטלית (גלריית הרוח הישראלית) - האוצרים: ד"ר תמר אלמוג ופרופ' עוז אלמוג

תערוכה פיזית (מתחם ספרייה) - האוצרת: גב' ג'ני כרמל

אתר אנשים ישראל - המדריך לחברה הישראלית www.peopleil.org